

ОПИС
навчальної дисципліни

«Українське мовознавство в системі наукових парадигм»
на 2 семестр 2019-2020 н.р.

Ступінь вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень
Галузь знань – 03 Гуманітарні науки
Спеціальність – 035 Філологія (Українська мова)

1. Загальна характеристика дисципліни

Загальний обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Факультет – філологічний.

Кафедра – української мови

Рік підготовки – 1; семестр – 2; вид підсумкового контролю – екзамен.

Викладач: доктор філологічних наук, професор Петро Мацьків

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття				
Очна	1	2	3/90	30	14	-	16	-	60	-	-	+
Заочна	1	2	3/90	8	4	-	4	-	82	-	-	+

2. Зміст лекційного курсу

Українське мовознавство XX ст.

Формування українського мовознавства як багатогалузевої науки про мову в XX ст. Мовознавчі наукові осередки 1917–1934 рр. Найважливіші праці з історії української мови на поч. XX ст. Діалектологічні дослідження 1917–1934 рр. Головні тенденції розвитку мовознавства 1935–1990 рр. на тлі політичної ситуації в Україні. Українські лінгвісти про походження та основні етапи розвитку української мови. Погляди українських мовознавців на статус давньоруської мови. Основні напрями розвитку термінологічної системи в 30-х – 40-х рр. XX ст.

Визначні українські мовознавці XX ст.: напрями досліджень

Наукова діяльність А. Кримського. Лінгвістична спадщина Є. Тимченка, його найважливіші граматичні праці. Основні напрями наукової роботи М. Грунського. М. Я. Калинович як представник порівняльно-історичного мовознавства. Лінгвістична діяльність О. Синявського. Л. А. Булаховський – визначний учений-мовознавець. Коло наукових зацікавлень І. Огієнка як мовознавця. Ю. Шевельов – видатний учений XX ст., основні напрями його наукової діяльності.

Українське мовознавство кінця XX – поч. XXI ст.

Сучасна мовна ситуація в Україні. Лексичні та граматичні зміни в українській мові XX – поч. XXI ст. Пожвавлення роботи з питань культури української мови. Сучасні граматичні

форми змінюваних слів у контексті нормативності. Наукові досягнення вчених незалежної України в галузі історії української мови та історії українського мовознавства.

3. Перелік тем практичних занять

1.Робота над унормування української термінології в період «золотого десятиріччя». Головні напрямки роботи над кодифікацією українського правопису на поч. ХХ ст. «Найголовніші правила українського правопису» (1921 р.). Історія укладання та видання «Українського правопису» 1928 року. Основні зміни в правописі 1933 р. Розвиток української лінгвістичної науки за межами України в 1917–1934 рр. Основні напрями наукової діяльності мовознавців-емігрантів.

2.Мовознавча спадщина західноукраїнського мовознавця В. Сімовича. Наукова діяльність В. Ганцова. Основні напрями наукової роботи О. Курило. Відомий український мовознавець С. П. Бевзенко. Лінгвістична діяльність М. Ф. Наконечного. Основні напрями лінгвістичної діяльності О. С. Мельничука. Наукова спадщина І. І. Ковалика..:

3.Роль В. В. Німчука в історії української лінгвістики. Концептуальні засади новітньої теоретичної граматики. Мовознавча діяльність І. Р. Вихованця та К. Г. Городенської. Зміни в граматичній термінології, запропоновані І. Р. Вихованцем та В. О. Горпиничем

4. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії з навчальної дисципліни «Когнітивна лінгвістика» містить: опрацювання теоретичного матеріалу; виконання завдань згідно з переліком компетентностей, що формуються у межах кожного тематичного розділу навчальної програми; підготовку до співбесіди з лектором; підготовку до контрольної роботи; підготовку до екзамену.

5. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень аспірантів *денної* та *заочної* форм навчання

II семестр			
Поточна успішність Практичні заняття	Самостійна робота	Індивід. завдання	Сума
60	30	10	100

Бали за поточну успішність у кінці семестру нараховуються за формулою $x=A/n*12$, де А – сума усіх поточних оцінок, включаючи оцінки «2», а n – їх кількість (не менше трьох). Кількість балів x заокруглюються до цілих. Якщо середня оцінка $A/n=2,5$, то кількість балів, які отримає студент на підставі оцінок поточного контролю, дорівнюватиме нулю ($x=0$).

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови : [навч. посібник] / С. П. Бевзенко. – К. : Вища шк., 1991. – 231 с.
- Горпинич В. О. Складні питання сучасного українського правопису / В. О. Горпинич, А. П. Грищенко, С. Я. Єрмоленко, Л. Т. Масенко, В. М. Русанівський. – К. : Наукова думка, 1980. – 224 с.
- Жовтобрюх М. А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918– 1941)

- / М. А. Жовтобрюх. – К. : Наукова думка, 1991. – 260 с.
4. Загнітко А. П. Історія українського мовознавства в особах : [наук.-навч. посіб.] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2006. – Ч. 1. – 184 с.
 5. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. - Вид. 2-ге, випр. і доп. – Донецьк: ТОВ „Юго-Восток, Лтд", 2007. – 219 с.
 6. Інститутові української мови – 10 років // Українська мова. – 2001. – № 1. – С. 4–10.
 7. Ковалик І. І. Загальне мовознавство : Історія лінгвістичної думки / І. І. Ковалик, С. П. Самійленко. – К. : Вища школа, 1985. – 216 с.
 8. Кравчук Р. В. З історії слов'янського мовознавства (видатні славісти-мовознавці) / Р. В. Кравчук. – К. : Радянська школа, 1961. – 140 с.
 9. Німчук В. В. Історія українського правопису : XVI–XX століття. Хрестоматія / В. В. Німчук. – К. : Наукова думка, 2004. – 584 с.
 10. Німчук В.В. Мовознавство на Україні у XVI-XVIII ст. – К.: Наук, думка, 1985. – 265 с.
 11. Панько Т. І. Українське термінознавство : [підручник] / Т. І. Панько, М. І. Кочан, Г. М. Мацюк. – Львів : Світ, 1994. – 216 с.
 12. Розвиток мовознавства в УРСР. 1967–1977 / Відп. ред. І. К. Білодід. – К. : Наукова думка, 1980. – 248 с.
 13. Селіванова О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). – К.: Вид-во Укр. фітосоціологічного центру, 1999. – 148с.
 14. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
 15. Українська лінгвостилістика XX - початку XXI ст.:система понять і бібліографічні джерела. – Київ: Грамота, 2007. – 321 с.
 16. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: В.М.Русанівський, О.О.Тараненко (співголови), М.П. Зяблюкта ін. – К.: Укр. енцикл., 2002. – 752с.